

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

KRAJOWY OŚRODEK
WSPARCIA ROLNICTWA

MINISTERSTWO ROLNICTWA
i ROZWOJU WSI

NR
54

RYNEK ZBÓŻ

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1991 ROKU

ISSN 1231-3149

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Piotr Szajner

MAJ 2018

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Marian Borek (przewodniczący)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Piotr Szajner (redaktor naczelny)
Krystyna Świetlik (sekretarz redakcji)
Tadeusz Chrościcki
Barbara Domaszewicz
Stanisław Kowalczyk
Bogdan Podgórski
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Maria Zwolińska

KOMITET REDAKCYJNY:

Andrzej Kowalski, Ewa Machowina, Piotr Szajner, Krystyna Świetlik, Marzena Trajer,
Maria Zwolińska

REDAKTOR RYNKU ZBÓŻ:

Wiesław Łopaciuk

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner

PROJEKT OKŁADKI: Leszek Ślipki
SKŁAD: Barbara Walkiewicz
DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 700 egz. Ark. wyd. 5,72

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła.

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>mgr Tadeusz Chrościcki</i>	6
II. Światowy rynek zbóż <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	7
III. Polski rynek zbóż	14
1. Zasoby zbóż <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	14
2. Krajowe zużycie zbóż <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk, mgr Jadwiga Drożdż,</i> <i>mgr Wiesław Dzwonkowski</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	17
3. Handel zagraniczny zbożami i produktami zbożowymi <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	29
4. Działania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa na rynku zbóż <i>mgr inż. Maria Włodarczyk, mgr inż. Marzena Trajer</i> <i>Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa</i>	32
5. Ceny zbóż na krajowym rynku <i>mgr inż. Wiesław Łopaciuk</i> <i>Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB</i>	36
Aneks	40

REASUMPCJA

W sezonie 2017/18 na światowym rynku zbóż zmalały nadwyżki produkcji nad zużyciem. W 2017 r. zbiory zbóż wyniosły 2,08 mld ton, tj. o 2,1% mniej niż w poprzednim roku. Podaż całkowita zmniejszyła się o 0,7% do 2,59 mld ton. Zużycie jest szacowane na 2,10 mld ton, wobec 2,09 mld ton w poprzednim sezonie, a zapasy końcowe na 493 mln ton, tj. o 4,6% mniej niż przed rokiem. W nadchodzącym sezonie (2018/19) zbiory zbóż mogą być większe o około 1% niż w sezonie 2017/18. Zużycie przewidywane jest na poziomie blisko 2% wyższym niż w poprzednim sezonie, co będzie skutkowało dalszym zmniejszeniem stanu zapasów końcowych o około 9% do 450 mln ton.

W 2017 r. krajowe zbiory zbóż, w porównaniu z poprzednim rokiem, zwiększyły się o około 7% do 31,9 mln ton, co było drugim wynikiem w historii. Zbiory ozimin wzrosły o 11,1%, a zbóż jarych o 0,9%. W 2018 r. zbiory zbóż mogą być nieznacznie mniejsze niż w poprzednim roku i wynieść około 30,5 mln ton, co

będzie warunkowane głównie trudnymi warunkami pogodowymi w okresie jesiennych siewów, mniejszym arealem ozimin oraz opóźnieniami w siewach zbóż jarych.

W sezonie 2017/18 zwiększyły się nadwyżki na krajowym rynku. Stan zapasów początkowych oszacowano na około 4,0 mln ton, tj. o 32,3% mniej niż na początku sezonu 2016/17. Z tego powodu, zasoby krajowe¹ w sezonie 2017/18 zwiększyły się tylko o 0,5% do 35,8 mln ton. Podaż całkowita (po uwzględnieniu przewidywanych obrotów handlu zagranicznego) jest szacowana na 37,1 mln ton, tj. o 3,5% mniej niż w sezonie 2016/17. Niewielki spadek zbiorów i zmniejszenie stanu zapasów spowoduje, że w sezonie 2018/19 można się spodziewać dalszej redukcji, zarówno zasobów krajowych, jak i całkowitej podaży zbóż o 2-3%.

Krajowe zużycie zbóż w sezonie 2017/18 szacuje się na poziomie 27,9 mln

¹ Zapasy początkowe plus zbiory

ton, tj. o 3,2% więcej niż w poprzednim sezonie. Wzrost zużycia paszowego (o 3,5% do 17,1 mln ton) i przemysłowego (o 11,5% do 2,9 mln ton) skompensuje spadek spożycia (o 0,4% do 4,8 mln ton). Znacznie zmaleje eksport (4,8 mln ton, wobec 7,4 mln ton w sezonie 2016/17), co przełoży się na spadek rozchodów w bilansie zbóż o 5,1% do 32,7 mln ton. W wyniku tego, zapasy końcowe w sezonie 2017/18 wzrosną o 9,7% do 4,4 mln ton. Na sezon 2018/19 przewiduje się wzrost krajowego zużycia zbóż o blisko 2% do 28,3 mln ton. Złoży się na to zwiększenie zużycia przemysłowego i paszowego. Nieznacznie zwiększy się eksport, ale do zbilansowania rynku niezbędny będzie niewielki wzrost importu. Zapasy końcowe w sezonie 2018/19 przewiduje się na około 2,8 mln ton, czyli o blisko 36% mniej niż na koniec poprzedniego sezonu.

W 2017 r. kontynuowana była tendencja wzrostowa przemysłowych przemiałów zbóż (wzrost 8,7% do 4,0 mln ton). W ślad za tym zwiększyła się również produkcja większości wyrobów

Tabela
Bilans zbóż ogółem* (tys. ton)

Lata	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18 szacunek	2018/19 prognoza	2018/19 2017/18
Zapasy początkowe	10249	8995	8536	5937	4021	4411	109,7
Areał uprawy	7368	7377	7420	7292	7505	7490	99,8
Plony (t/ha)	3,84	4,31	3,76	4,07	4,23	4,05	95,6
Produkcja	28302	31792	27897	29687	31778	30316	95,4
Import	2134	1955	2342	2816	1290	1485	115,1
Ogółem zasoby	40685	42742	38774	38440	37089	36212	97,6
Zużycie krajowe:	25993	26934	26697	27026	27888	28345	101,6
- spożycie	5002	4973	4892	4852	4834	4796	99,2
- wysiew	1710	1707	1724	1708	1767	1712	96,9
- zużycie przemysłowe	2489	2521	2409	2597	2895	3115	107,6
- spisanie	15324	16185	16264	16480	17050	17410	102,1
- straty i ubytki	1468	1547	1408	1389	1342	1312	97,7
Eksport**	5697	7273	6140	7394	4790	5040	105,2
Zapasy końcowe***	8995	8536	5937	4021	4411	2828	64,1
Zapas/zużycie (%)	34,6	25,0	22,2	14,9	15,8	10,0	x

*) Łącznie z kukurydzą ale z wyłączeniem gryki i prosa

**) Łącznie z produktami zbożowymi w ekwiwalencie ziarna

***) Łącznie z zapasami interwencyjnymi

Źródło: GUS, szacunki i prognozy IERiGŻ-PIB

zbożowych (z wyjątkiem kasz i płatków). Największy był przyrost produkcji mąk oraz pieczywa świeżego. W 2018 r. przewiduje się dalszy wzrost przemiatów, ale jego dynamika będzie znacznie mniejsza niż w 2017 r.

W 2017 r., w porównaniu z poprzednim rokiem, o 1,8% zmalały nakłady inwestycyjne w przetwórstwie zbóż. Wszystkie działy przetwórstwa zbóż miały dodatni wynik finansowy i osiągnęły stosunkowo wysokie wskaźniki rentowności, ale były one niższe od noto-

wanych w 2016 r. (z wyjątkiem przemysłu paszowego). Stan finansowy branży był bezpieczny.

W sezonie 2017/18 zmniejszy się nadwyżka w handlu zagranicznym zbożami i przetworami zbożowymi (1,7 wobec 2,0 mld EUR w poprzednim sezonie). Eksport ziarna zbóż i ich przetworów w ekwiwalencie ziarna szacuje się na 4,8 mln ton, wobec rekordowych 7,4 mln ton w sezonie 2016/17, a import na 1,3 mln ton wobec 2,8 mln ton. Przewiduje się, że w sezonie 2018/19 eksport

zbóż może się zwiększyć do 5,0 mln ton, a import do 1,5 mln ton.

We wrześniu 2018 r. średnie ceny pszenicy mogą wynieść 640-680 zł/t (konsumpcyjna 660-700 zł/t), a żyta 540-570 zł/t. W kolejnych miesiącach sezonu 2018/19 przewiduje się umiarkowany wzrost cen zbóż, który może się zakończyć na przełomie pierwszego i drugiego kwartału 2019 r. Średnie ceny pszenicy mogą się wtedy kształtować się w granicach 660-720 zł/t (konsumpcyjna 680-740 zł/t), a żyta 560-610 zł/t.

SUMMARY

In the 2017/18 season the world market was featured with declining surpluses. In 2017 cereal crops totalled 2.1% down on the previous year at 2.08 billion tons. The decline in crops was partially matched by bulk initial stocks and therefore total supply declined by 0.7% to 2.59 million tons. Cereal use is estimated at 2.10 billion tons versus 2.09 billion tons in the previous season and closing stocks at 493 million tons, i.e. 4.6% down on the previous season. In the new season (2018/19) cereal crops are forecast ca 1%

up on the 2017/18 season. Uses are to increase by ca 2%, which would result in a further reduction of closing stocks by 9% to 450 million tons.

In 2017 domestic production of cereals totalled 7% up on 2016 at 31.9 million tons, which was second best in history. Comparing to the previous year winter cereals' crop increased by 11.1% and the crop of spring cereals by almost 0.9%. In 2018 cereal crops in Poland are forecast slightly down on 2017 at 30.5 million tons.

The decline would reflect adverse weather conditions during autumn plantings and delayed sowings of spring cereals.

In the 2017/18 season the surpluses on the domestic market increased. Initial stocks are estimated at 4,0 million tons, i.e. 32,3% down on the previous season. Therefore domestic supply¹ of cereals was only 0.5% up on the previous season at 35.8 million tons. Total supply is

¹ Opening stocks plus production.

Table
Grain balance sheet* ('000 t)

Seasons	2013/14	2014/15	2014/15	2016/17	2017/18 estimation	2018/19 forecast	2018/19 2017/18
Opening stocks	10249	8995	8536	5937	4021	4411	109,7
Area sown	7368	7377	7420	7292	7505	7490	99,8
Yield (t/ha)	3,84	4,31	3,76	4,07	4,23	4,05	95,6
Crops	28302	31792	27897	29687	31778	30316	95,4
Imports	2134	1955	2342	2816	1290	1485	115,1
Total supply	40685	42742	38774	38440	37089	36212	97,6
Domestic use	25993	26934	26697	27026	27888	28345	101,6
- food	5002	4973	4892	4852	4834	4796	99,2
- seeds	1710	1707	1724	1708	1767	1712	96,9
- industrial uses	2489	2521	2409	2597	2895	3115	107,6
- feed	15324	16185	16264	16480	17050	17410	102,1
- wastes and losses	1468	1547	1408	1389	1342	1312	97,7
Exports**	5697	7273	6140	7394	4790	5040	105,2
Carryover stocks***	8995	8536	5937	4021	4411	2828	64,1
Stocks/use ratio (%)	34,6	25,0	22,2	14,9	15,8	10,0	x

* Including maize (corn) but excluding buckwheat and millet

** Including cereal products in terms of grain

*** Including intervention stocks from 2004/05 onwards

Source: CSO, authors' estimations and forecast.

estimated is estimated at 37.1 million tons, i.e. 0.9% down up the previous season. Reflecting decline in crops and reduction in inventories further decline by some 2-3% in domestic supply and total supply of cereals in the 2018/19 season is expected.

Domestic use of cereals in the 2017/18 season is estimated 3.2% up on the previous season at 27.9 million tons. The increase in feed use by 3.5% to 17.1 million tons and industrial uses by 11.5% to 2.9 million tons will more than compensate the decline in human consumption by 0.4% to 4.8 million tons. Exports will considerably decline (to 4.8 versus 7.4 million tons in 2016/17). Therefore total disappearance of cereals is likely to decline by 5.1% to 32.7 million tons. In turn closing stocks in the 2017/18 season are expected to increase by to 9.7% to 4,4 million tons. In the 2018/19 season domestic use is forecast to increase by almost 2% to 28.3 million tons,

which would reflect growing feed and industrial uses. Exports are forecast to increase and a rise in imports would be necessary to balance the market. Closing stocks in 2018/19 season are forecast at 2.8 million tons, i.e. almost 36% down on 2017/18.

An upward tendency in cereal milling was continued in 2017 (increase by 8.8 to 4.0 million tons). It resulted in a growth of the production of most of cereal products (except of groats and flakes). The highest increase concerned flour and bread. In 2017 a further (but less dynamic) increase in millings and the production of cereal products is forecast.

In 2017 all branches of cereal processing showed declining investments. The whole sector generated positive financial results and achieved relatively high profitability ratios although lower than in the previous year (except of feed industry). Financial condition of the sector was safe.

In the 2017/18 season the surplus of foreign trade in cereals and cereal products in the 2016/17 is expected to decline (PLN 1.7 million versus PLN 2.0 million in 2016/17). Exports of cereals and cereal products are estimated at 4.8 million tons (in terms of grain) versus 7.4 million tons in the previous season and import at 1.3 million tons versus 2.8 million tons. In the 2018/19 season export is forecast to increase to 5.0 million tons and import at 1.5 million tons.

In September 2018 wheat and rye prices may average respectively PLN 640-680 per ton (PLN 660-700 per ton for bread-making wheat) and 540-570 per ton. Then in the course of the 2018/19 season a moderate increase is forecast. This tendency would last by the break of the first and second quarter of 2019 with average prices of wheat at PLN 660-720 per ton (PLN 680-740 per ton for bread-making wheat) and the prices of rye at PLN 560-610 per ton.

W serii Analizy Rynekowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek mięsa (54) • czerwiec 2018,
2. Rynek rzepaku (53) • czerwiec 2018,
3. Rynek owoców i warzyw (52) • czerwiec 2018,
4. Rynek wyrobów tytoniowych (6) • czerwiec 2018,
5. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (48) • wrzesień 2018,
6. Rynek mleka (55) • wrzesień 2018,
7. Rynek pasz (40) • wrzesień 2018,
8. Rynek drobiu i jaj (54) • październik 2018,
9. Rynek zbóż (55) • październik 2018,
10. Rynek ryb (29) • październik 2018,
11. Rynek mięsa (55) • październik 2018,
12. Rynek rzepaku (54) • październik 2018,
13. Rynek ziemniaka (45) • listopad 2018.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie – Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 757 w godz. 8⁰⁰–16⁰⁰.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4), pokój numer 3.

Prenumerata roczna wersji papierowej lub elektronicznej 1 egz. w 2018 r. (2 numery) wynosi 42 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przesyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433
W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 numery) w 2018 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-47-57
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>